

Minnesanteckningar Grenseråd 31 maj - 1 juni 2022

Karlstad CCC

Pga. ändrade arbetssätt och nya rutiner på Grenserådet så förs nu minnesanteckningar istället för protokoll.

Grenserådet öppnas och Ordförande Georg André, Landshövding i Värmland hälsar välkommen.

Georg inleder att det är mycket trevligt att äntligen träffas efter 2,5 år med covid och digitala möten.

Postcorona

Georg André, Landshövding i Värmland och Anne Kathrine Fossum, Kommunal- og samordningsdirektør, Statsforvalteren i Innlandet

Anne Kathrine pratar om post-corona. Tilliten är sårad. Vi behöver visa att vi vill tillbaka till det normala. Vi har alltid haft olikheter gällande tull och skatt mm men allt blev mycket brutalt med corona och stängd gräns. Corona har lärt oss att bygga relationer och nätverk är något som måste göras i fredstid för att vi ska vara rustade. Det fanns en arena när krisen kom. Kapitalen i nätverk och relationer skall vi leva av både med och utan kris. Samlingen idag är en viktig arena. Hur skall vi använda det vi lärt – hur skall vi vara förberedda inför en ev. ny kris.

Utmaning idag- hur lyfter vi frågor – hur och vad kan vi göra? Kan vi göra ett systematiskt arbete?

Georg instämmer i vad Anne Kathrine säger – att tilliten är en stor och svår fråga. Tillit på många nivåer, mellan individer, samhällen, politiskt, näringsliv. Corona påminner om hur sårbart vårt samhälle är. Norge och Sverige har klarat corona bra tack vare vårt välfärdssystem.

”Plötsligt blev gränsen en gräns” när vi drabbades av covid.

Georg tycker det är viktigt att se att vi på de olika myndigheterna som tex, AF, NAV, kommuner och skatteverk sitter på många lösningar.

Nu är vår region en politisk fråga. Vi behöver regionalisera våra regioner, vi behöver få våra diskussioner lokalt (ej Stockholms fokus)

Räcker detta forum vi sitter i idag? Georg tror det behövs något mer, vi behöver backa tillbaka, få fågelperspektiv, är det bra det vi gör, kan vi bli mer effektiva?

Aud Kolberg, Ambassadör vid Kgl. norsk ambassade i Stockholm

Aud är glad att äntligen få delta fysiskt – hon kan ej delta hela dagen då hon får två norska ministrar på besök. Forskning och högre utbildning- är områden vi kan bli bättre på i ett gränsöverskridande perspektiv.

Utmanade tid-, pandemin ej slut, krig i närområdet, miljö o klimatkris. Vi behöver kraftsamla i vår region och mellan våra två länder, vi har många liknande värderingar som kommer underlätta detta arbete.

Säkerhet och beredskap – ev. Natomedlemskap, vi har bra samarbete gällande beredskap redan nu men det vi har av beredskapsplaner idag fungerar ej optimalt i en riktig kris. Vi måste ta med våra erfarenheter av pandemin i beredskapssamarbete.

För mycket nationellt arbete och ej det nordiska perspektivet skapar ibland nya gränshinder.

Norge och Sverige – är varandras största ekonomiska partner-, ej bara handel utan på större nivå. Norge och Sveriges näringsministrar bör upprätta konkreta avtal, möten mellan storföretag i Sverige och Norge för bättre samarbete. Hur kan vi bidra på vårt sätt i vårt forum? Hon pratar om ambassadernas roll – att vara en arena tex för samarbete.

Cecilia Björner, Ambassadör vid Sveriges Ambassad i Oslo

En ny svensk minister åker oftast först till Finland, Cecilia som ambassadör åkte först till Morokulien!

Cecilia instämmer i det som Aud säger – den här våren har Cecilia jobbat mycket med sin finska kollega i Oslo. Vi visste inte att det fanns en gräns Sverige-Norge förens vi stängde den -ett gränslöst område med allt positivt det innebär.

En chock när gränsen stängdes –först och främst på familjebasis samt handeln som fick stora avbräck men komparerades.

40 000 svenskar är skrivna i Norge samt ungdomar som kommer och åker, uppåt 60 000 svenskar i Norge, många i sjukvård, oljesektorn, service mm som blev brutalt stoppade från viss pendling pga. corona.

Tillit- ej så orolig- grunden och det självklara i relationerna finns, kommer ta ett tag men ej en generation, tror det kommer repareras, finns en osäkerhet nu. Lägg mest fokus nu på att bli konkret- få ordning på regler o riktlinjer mm.

Försvaret är en viktig fråga idag – kan Försvarsmakten samarbete så måste vi kunna göra det på andra områden också. Nu måste vi hitta strukturer och bygga tillsammans. Arbetsmarknaden är viktig- tex vem betalar a-kassa, samt andra arbetsrättsliga frågor gällande Svensk-Norska gränsen.

Utbildning och grön omställning är mycket viktigt, där måste vi konkret samarbeta.

Nordiska ministerrådet (Norge ordförande nu) - viktigt att tänka Norge och Sverige gränsen, flödet av arbetskraften är stor och viktig.

Skapar speciell situation då Norge har tullar (Eu/EES) detta kräver särbehandling, måste upp på hög politisk nivå. Och vi måste bli konkreta – då kommer tilliten.

Gränshinderrådet i Norden Petri Suopanki, Nordiska Ministerrådet

Gränshinderrådet är ett politiskt tillsatt och oberoende organ, som har fått i uppdrag av de nordiska regeringarna att främja den fria rörligheten inom Norden för såväl enskilda som företag.

Petri påtalar att detta nätverk är mycket viktigt.

Gränshinderrådet – se presentation

Mandat 2022–2024

Aktuellt nu är enligt Petri tex

-Yrkeskvalifikationer

-Digitalisering

-Skatterelaterade gränshinder.

Hoppas på avskaffande av gränsgångarregler i Norden

Gränshinderdatabas skall uppdateras

Coronarelaterade störningar

”Det största gränshindret är bristen på information”

Petri lämnar en kort info om Info Norden.

Lägesrapport från Grensetjänsten Trond Erik Grundt, Grensetjänsten Norge-Sverige

”Äntligen är dagen här”

Dec 2019 var sista fysiska mötet. Grensetjänstens roll har varit stor under pandemin, vi trodde vi hade gränshinder innan mars 2020 men då blev det tydligt hur många hinder som fanns. Hur kunde vi hjälpa folk – vi fick ställa om vårt arbete helt. Vi fick hjälpa polisen – vad gäller nu? Vi tolkade regler och paragrafer och försökte göra informationen begriplig. Erfarenhet- när det brinner på riktigt så kan vi ändra regler på kort tid – inte som vi hört sedan 1997 att ”det tar lång tid att få till en ändring” vi får använda krisen till något positivt nu.

Den information vi ger idag visar att saker är på väg till det normala – man kan se på vår hemsida att det åter är fokus på arbete mm

Pandemin har visat att de nordiska länderna är mycket viktigt för varandra, även huvudstäderna förstår nu att vi längs gränsen har ETT samhälle och TVÅ land.

Viktigt med vår samordnade information – vårt nätverk är beroende av samarbete.

Nu måste det bli fart på att arbeta bort hinder.

Tät dialog med högsta nivå fortsatt viktigt.

Största orsaken till gränshinder är att regelverk är från den tiden man pendlade med ”häst och kärra.” Arbetsmarknaden är nu mobil och vi måste anpassa oss.

Arbetet med gränshinder och förenklingar, Sverige-Norge Kikki Lindset / Oskar Danielsson, Grensetjänsten Norge-Sverige Annika Daisley, Svinesunds kommittén

Kikki och Oskar inleder med prat om LOTS grupp och samarbetet som finns med olika forum. De informerar om nedanstående punkter och behov av att jobba med dessa frågor.

Nordiska skatteavtalet

Barnbidrag/underhållsbidrag

E-leg

Svensk garantipension till utlandsbosatta

Kreditvärdighet

Grenserådet prioriterar – diskussion kring de olika punkterna, vilket område berörs de flesta av? Vilka är enklast att fixa och vilka tar längst tid att ordna?

Skatteavtalet och E-legitimation och kreditvärdighet är vad de flesta vill prioritera.

Förenklingsgrupp individ

- Förändringar på Nordisk e-tax (ej möjlighet till att ställa frågor längre)
- Informationsträffar längs gränsen
- Utbildningsinsats för Region Värmland tillsammans med NAV

Förenklingsgrupp Näringsliv

- Blanketter (förenklingsgrupp och guider behövs)
- Rapporteringar
- HMS-kort (Bygg ID) kan ej skickas till utländsk adress, inaktiva D-nummer.
- "Startsträckan" tar lång tid från att du får ett uppdrag till att du kan starta pga. ovanstående.

Annika Daisley – några hinder

Köer vid tullstation ex Svinesund- både in o ut, påverkar näringslivet (sommaren 2021, 4 till 5 timmars kötid) skrivelse till regeringen gjordes och norska regeringen tog snabbt beslut att öppna gamla Svinesundsbron vilket underlättade.

Ambulans över gränsen – kompetens, bemanning och trafikföreskrifter, finns lösningar på gång.

Bioeconomy Regions in Scandinavia- små och medelstora företag. Biobaserade produkter, se separat rapport som Annika kommer presentera mer ingående dag 2 på Grenserådet.

www.grensetjansten.com Mikael Sondell, Grensetjänsten Norge-Sverige

Mikael presenterar nya hemsidan och tydligare visualisering av processer. Mindre och mer relevant info. Fler relevanta guider och filmer.

Avslut och nästa möte Georg Andrén, Landshövding i Värmland

Georg gör en kort sammanfattning av dagen och välkomnar till Residenset kl. 19.00 på middag

Nästa gång vi ses är det 20 års jubileum 16–17 nov på Voksenåsen i Oslo.

Onsdag 1 juni

Inledning Grensetjänsten Norge-Sverige- Trond Erik inleder dagen med en kort oppsummering og lite praktiskt kring dagen

Ditt gränsproblem- Øresunddirekt, Nordkalottens Grensetjeneste, Grensetjänsten Norge-Sverige

Oskar berättar om bakgrund och arbetet med Ditt Gränsproblem- startade dec 2019 med fokus på ett inrapporteringsverktyg.

Lansering nov 2021 – idag har drygt 200 rapporter kommit in.

Marknadsföring – 500 000 unika personer har nåtts.

Mellan två gränser Joakim Leveborn Nilsson, BUA/Eidskog kommune

Jocke berättar om erfarenheter av integrering och erfarenheter och konsekvenser av pandemin ur ett medborgarperspektiv och sin roll som koordinator för medborgare som tex saknar etablering på arbetsmarknaden, utan socialt nätverk, har psykisk ohälsa osv.

Bioeconomy Regions in Scandinavia Rapport gränshinder och framgångar Annika Daisley, Svinesunds kommittén och Sandra Sundbäck, Paper Province

Annika och Sandra redovisar kort om rapporten de jobbat med och Sandra berättar om arbetet med Paper Province och samarbetet Sverige- Norge.

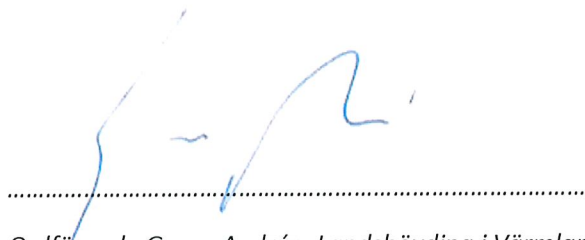
Grenseeksaminasjon 2021 Adrian Øhrn Johansen Odd Inge Skjævesland

Odd Inge ger en historisk tillbakablick över svensk-norska gränsen (samt Danmark. Finland) och olika händelser med ockupationer mm.

Adrian berättar om jobbet med boken och bilderna han tagit på stängda gränser under pandemin och han ger exempel på hur han blivit jagad av polis och militär i sin jakt på bra bilder.

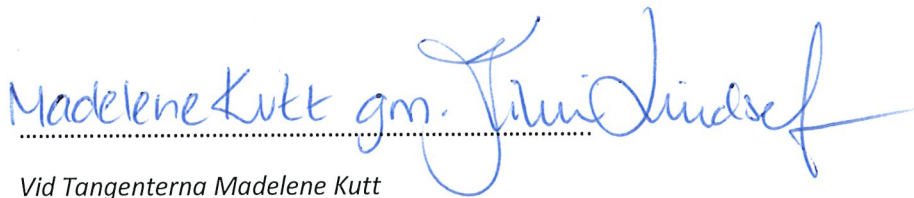
Sammanfattning och avslut Grensetjänsten Norge-Sverige

Trond Erik avslutar dagen med några ord om nätverksbyggande och avtackar Bård från Skatteetaten med en liten present från Grenserådet.

Ordförande Georg Andrén, Landshövding i Värmland

Grenserådets ordförande

Vid Tangenterna Madelene Kutt

Grensetjänsten

”Borders?

I have never seen one. But I have heard they exist in the minds of some people.”

Thor Heyerdal

